

AARD EN OMVANG
DAK- EN THUISLOZEN EN
ZICHTBARE ALCOHOL- EN
HARDDRUGSVERSLAAFDEN
IN ALMELO

Van de straat in Almelo

S. Biesma

A. Kruise

H. Naayer

B. Bieleman

INTRAVAl
bureau voor onderzoek & advies

SAMENVATTING

Begin 2005 heeft de gemeente Almelo onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL de opdracht gegeven een inventarisatie uit te voeren naar de aard en omvang van de harddrugsverslaafden, zichtbare alcoholisten en dak- en thuislozen. Hiertoe zijn de volgende activiteiten uitgevoerd: deskresearch; gesprekken sleutelinformanten; verzamelen en analyseren registratiegegevens; en interviews leden doelgroepen. Een belangrijk onderdeel van het onderzoek is de informatie die van de doelgroepen zelf is verkregen. Er hebben 40 interviews met leden van de doelgroepen plaatsgevonden. De onderzoeksmethode sluit aan bij een soortgelijk onderzoek in Enschede.

Aantallen en omvang

Om de omvang van de doelgroepen in Almelo vast te stellen zijn gegevens van de bij deze doelgroep betrokken instellingen verzameld (politie, verslavingszorg en maatschappelijke opvang) en geanalyseerd. Uit de analyses blijkt dat een ruime meerderheid, zo'n 80%, van de geregistreerden bij één instelling bekend is, terwijl zo'n 10% bij twee instellingen bekend is.

De beschikbare gegevens bij de instellingen in Almelo lenen zich overigens goed voor het monitoren van de doelgroepen. De verwachting is dat de twee knelpunten (de ontbrekende gegevens van het aantal nachten dat is doorgebracht in de nachtopvang en de ontbrekende gegevens van de GGZ) in de nabije toekomst kunnen worden opgelost.

Harddrugsverslaafden

In 2004 zijn minimaal 126 unieke personen met een harddrugsverslaving bekend bij de politie en de verslavingszorg in Almelo. Op basis van de overlap tussen verschillende instanties is de omvang van het aantal harddrugsverslaafden geschat op 229 in 2004 (3,2 per 1.000 inwoners), terwijl zich in 2004 per kwartaal zo'n 95 harddrugsverslaafden in Almelo bevinden. Dit is niet afwijkend van landelijke gemiddelden.

Dak- en thuislozen

Er bevinden zich in 2004 minimaal 82 dak- en thuislozen in Almelo, terwijl de schatting leidt tot een aantal van 185 (2,6 per 1.000 inwoners). Ter vergelijking: in Enschede zijn in 2003 minimaal 283 dak- en thuislozen bekend, terwijl de omvangschatting daar leidt tot 404 dak- en thuislozen op jaarbasis (eveneens 2,6 per 1.000 inwoners).

Alcoholverslaafden

Bij de instelling voor verslavingszorg in Almelo staan in 2004 172 alcoholverslaafden geregistreerd. Aangezien er geen andere bestanden beschikbaar zijn waarin (zichtbare) alcoholverslaving wordt geregistreerd, zijn van deze groep geen omvangschattingen mogelijk.

Gesprekken leden doelgroepen

Ruim twee derde van de 40 respondenten kampt met een harddrugsprobleem, terwijl bijna de helft verslaafd is aan alcohol. Iets meer dan een derde van de respondenten is dakloos en drie vijfde thuisloos. Meer dan de helft van de respondenten heeft meerdere problemen.

Kenmerken

De gemiddelde leeftijd van de 40 respondenten is 39 jaar, variërend van 19 tot 60 jaar. Degenen met een alcoholverslaving hebben met 42 jaar de hoogste gemiddelde leeftijd. Er

bevinden zich voornamelijk mannen onder de doelgroepen: 90% is man. Ruim een derde van de respondenten is in Almelo geboren, terwijl de gemiddelde verblijfsduur in Almelo ruim 17 jaar bedraagt. Ruim drie kwart van de respondenten is van autochtone afkomst.

Een kwart (harddrugverslaafden en dak- en thuislozen) tot een derde (alcoholverslaafden) houdt zich bezig met illegale activiteiten om aan geld te komen. Dezelfde verdeling geldt voor het deel van de doelgroepen dat de maand voorafgaande aan het interview in aanraking is geweest met politie of justitie.

De schuldenproblematiek is fors te noemen: twee derde tot vier vijfde van de respondenten heeft schulden. De gemiddelde schuldlast bedraagt zo'n 15.000 euro. Dit breekt de respondenten met name op bij het vinden en behouden van een woning. Wellicht kan de toekomstige 24uurs voorziening aan de Adastraat voor deze woonproblematiek een oplossing bieden en ontstaan er wellicht mogelijkheden om de toeleiding van de doelgroep naar bijvoorbeeld schuldhulpverlening mogelijk te maken.

Een kwart (alcoholverslaafden) tot een derde (harddrugverslaafden en dak- en thuislozen) van de geïnterviewden heeft een verhoogde kans dat bij hen een psychiatrische ziektebeeld wordt gediagnosticeerd.

Hulpbehoefte

De hulpbehoefte van de geïnterviewden ligt vooral op de gebieden middelengebruik, financiële situatie en woonsituatie. Hulp bij psychische problemen scoort het laagst, ondanks de relatief grote kans op een psychiatrisch ziektebeeld. Als nadeel van de bestaande voorzieningen worden met name de beperkte openingstijden genoemd. Dit geldt zowel voor de nachtopvang, de inloop als de methadonverstrekking. De kritiek van geïnterviewden op het beperkte aantal plekken in de nachtopvang zal naar verwachting met de opening van de nieuwe nachtopvang aan de Adastraat worden weggenomen. Er wordt nauwelijks tot geen gebruik gemaakt van voorzieningen in buurgemeenten zoals Enschede of Hengelo. Er worden door de leden van de doelgroepen (dan ook) geen voorzieningen gemist in Almelo, behalve dat van de bestaande voorzieningen ruimere openingstijden worden gewenst. De animo voor een eventuele gebruikruimte voor alcoholisten is minimaal. Dit geldt eveneens voor een eventuele gebruikruimte voor harddrugverslaafden. Al met al voldoet het huidige voorzieningenniveau en hulpaanbod aan de behoefte van de leden van de doelgroepen.